

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра слов'янської філології

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ХОРВАТСЬКОЇ
МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА НАВЧАННЯ ЗА ОС
"МАГІСТР" ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ**

**"СЛАВІСТИКА ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ І БАЛКАН:
ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ СТУДІЇ"**

Київ – 2017

Іспит за фахом як форма вступного випробування для навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями "Магістр" спеціальності «Славістика Центрально-Східної Європи і Балкан: теоретичні і прикладні студії» відбувається відповідно до "Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2017/2018 навчальний рік" і має форму індивідуального екзаменування вступника на відповідний рівень навчання членами атестаційної комісії з фаху.

Іспит передбачає виконання тестових завдань, спрямованих на перевірку знань та на вміння практично застосовувати набуті знання з фаху. Програма вступних випробувань охоплює матеріал дисциплін, що включені до навчального плану підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Бакалавр".

ХОРВАТСЬКА МОВА

ГРАФІКА ТА ОРФОГРАФІЯ

Графіка сучасної хорватської мови. Поява, зміни і пристосування класичної латиниці на хорватській мовній території в порівнянні з іншими слов'янськими мовами. Позначення специфічних звуків хорватської мови на письмі.

Фонетичний принцип правопису, семантична та етимологічна обумовленість відступів від нього на користь етимологічного принципу. Головні норми та їх основи щодо правопису великої літери, спільного і окремого написання слів, чергувань звуків, передачі інтернаціональної та іншомовної лексики, правил інтерпункції, скорочень, передачі власних імен та географічних назв.

Склад та походження лексики. Фразеологія хорватської мови. Етапи розвитку і сучасний стан лексикографії.

ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ

Артикуляторно-акустичні особливості звуків, важливі для характеристики фонетичної системи. Загальна характеристика систем голосних і приголосних звуків, специфічність окремих хорватських фонем.

Якісна характеристика наголосу та системи акцентів. Наголошені та ненаголошені слова.

Фонологічно обумовлені чергування: в системі приголосних - асиміляція за дзвінкістю, асиміляція за місцем творення, дисиміляція і втрата звуків; в системі голосних - асиміляція і дисиміляція. Морфологічно обумовлені чергування: в системі приголосних – палаталізації та йотація; в системі голосних – чергування o/e; e/o/a/i/Ø; a/Ø; л/o; рухомі голосні. Чергування рефлексів колишнього голосного "ять" у сучасній літературній мові.

СЛОВОТВІР І МОРФОЛОГІЯ

Співвідношення слова і морфеми. Граматичні і словотворчі морфеми. Принципи деривації, композиції, комбінованого словотвору.

Частини мови – самостійні та службові, змінні та незмінні. Іменні частини мови та їх граматичні категорії – рід (граматичний і природний), число (однина, множина, двоїна), відмінок (прямі і непрямі відмінки).

Іменник. Семантична класифікація: власні, загальні (збірні, абстрактні, віддієслівні, речовинні). Відображення результатів історичного розвитку системи словозміни іменника у сучасному поділі на відміни за типами відмінювання.

І відміна "а": іменники чол. і сер. роду із закінченнями Ø, -о, -е. Тверда

і м'яка основи, категорія "істота/неістота", особливості відмінювання іншомовних іменників, паралельність закінчень, фонетичні чергування в окремих відмінкових формах, розширення/усічення основи. Відтворення старих основ при нерівноскладовому відмінюванні іменників сер.роду. Збірні іменники в якості форм множини.

П відміна "e": іменники жін. та чол.роду із закінченням –а (всі) та -о, -е (емоційно забарвлені назви людей, тварин та прізвища), іменник "mati". Паралельність закінчень, фонетичні чергування в окремих відмінкових формах. Особливість відмінювання власних імен, відтворення старої основи у "mati".

Ш відміна "i": іменники жін.роду із закінченням –Ø, іменник "kci". Паралельність закінчень у деяких відмінках, фонетичне чергування у відмінковій формі. Відтворення старої основи у "kci".

Основні способи словотвору іменників різних семантичних груп.

Прикметник. Особливість реалізації граматичних категорій, семантична класифікація – традиційна та новаторська. Означений і неозначений вид (повна і коротка форма), тенденція до уніфікації та вживання у мовленні, особливості відмінювання.

Ступені порівняння якісних прикметників – значення, способи творення, суплетивні форми. Йотація приголосних основи.

Основні способи словотворення прикметників.

Займенник. Особливість реалізації граматичних категорій. Семантично-граматична класифікація. Типи відмінювання займенників. Особові займенники та їх енклітичні форми, особливість вживання.

Числівник. Особливості реалізації граматичних категорій. Класифікація за значенням. Типи відмінювання кількісних, порядкових, збірних числівників. Іменники із значенням кількості у функції числівників.

Дієслово. Лексичне значення. Семантична класифікація . Особливі

дієслівні граматичні категорії – вид, час, спосіб, перехідність, особа, граматичне число та граматичний рід. Особові (часові – аорист, імперфект, перфект, плюсквамперфект, презент, футур I, та способові – імператив, кондиціонал, футур II) та неособові (інфінітив, дієприкметники активний і пасивний, дієприслівники теперішнього і минулого часів) дієслівні форми. Способи перфективізації та імперфективізації дієслів. Дві основи дієслова, творення від них простих і складених дієслівних форм. Поділ на дієвідміни за співвідношенням основ. Неправильні дієслова. Допоміжні дієслова.

Словотвір дієслів.

Прислівник. Морфологічна особливість незмінності, семантична класифікація. Способи творення – похідні та непохідні прислівники. Ступені порівняння прислівників, їх зв'язок із прикметниками.

Прийменник. Функціональна роль у мові. Основні значення прийменниково-відмінкових конструкцій. Вживання з одним/кількома відмінками. Поділ за походженням, за будовою.

Сполучник. Функціональна роль у мові. Походження. Поділ за значенням та функцією. Сурядні та підрядні сполучники, їх класифікація.

Частка. Модальна функція у мові. Семантичні групи. Походження.

Вигук. Особливість морфологічної природи. Поділ за функцією. Позначення на письмі та виділення у процесі мовлення.

СИНТАКСИС

Основні одиниці – слово, словосполучення, речення. Граматичні відношення у синтаксичній конструкції. "Комунікативне" та "предикативне" речення. Граматична структура речення. Головні та другорядні члени.

Підмет. Синтаксична роль у мові. Способи вираження. Особливості узгодження із присудком.

Присудок. Визначення і синтаксична роль у мові, способи вираження, структура. Категорії предиката. Абсолютне і відносне вживання дієслівних форм часу.

Додаток. Роль і місце у структурі речення. Прямий і непрямий додаток, зв'язок із перехідністю дієслова та значенням. Додаток з прийменником.

Обставина. Місце у граматичній структурі речення, зв'язок із присудком. Поділ за значенням. Способи вираження.

Означення. Місце у граматичній структурі речення, способи вираження. Узгодження з означуваною одиницею.

Поділ речень на типи за метою висловлювання, за будовою, за емоційним забарвленням. Особливість окремих конструкцій в хорватській мові.

Прості речення. Типи за структурою, особливості їх будови, різновиди.

Складні речення. Класифікація. Складносурядний та складнопідрядний типи складних речень в хорватській мові. Різні види зв'язку структурних одиниць у них. Особливості пунктуації.

Складносурядні речення, класифікація, особливості.

Складнопідрядні речення. Класифікація за зв'язком із структурою головного речення, та значенням.

Прямий та зворотний порядок слів у реченні. Енклітики і проклітики, їх місце і значення у реченні. Стилiстично означений та стилістично неозначений порядок слів.

Стилiстичне розшарування сучасної хорватської мови, основні характеристики стилів.

Література

- Ivić P. Izabrani ogledi iz istorije srpskohrvatskog jezika. – Nis, 1991.
- Ивић П. Српскохрватски дијалекти, њихова структура и развој. Књ.1, Општа разматрања и штокавско наречје. Сремски Карловци – Нови Сад, 1994.
- Peco A. Pregled srpskohrvatskih dijalekata. – Beograd, 1980.
- Пецо А. Основи акцентологије српскохрватског језика. - Београд, 1991.
- Brabec I., Hraste M., Zivkovic S. Gramatika hrvatskosrpskoga jezika. – Zagreb, 1970.
- Samardzija M. Leksikologija hrvatskoga jezika. – Zagreb, 1975.
- Baric E., Loncaric M., Malic D. i dr. Hrvatska gramatika. – Zagreb, 2005.
- Težak S., Babić S. Gramatika hrvatskoga jezika. – Zagreb, 2000.
- Babić S., Finka B., Moguš M. Hrvatski pravopis. – Zagreb, 1996.
- Silić J. Hrvatski jezik 1. – Zagreb, 2001.
- Silić J. Hrvatski jezik 2. – Zagreb, 2002.
- Barić E., Hudeček L. Hrvatski jezični savjetnik. – Zagreb, 1999.
- Anić V., Silić I. Pravopisni priručnik hrvatskog ili srpskog jezika.- Zagreb, 1987.
- Babić S., Brozović D. – Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskog književnog jezika. – Zagreb, 1991.
- Babić S. Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. – Zagreb, 1991.
- Katičić R. Sintaksa hrvatskog književnog jezika – Zagreb, 1991.

ІСТОРІЯ ХОРВАТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Перші пам'ятки хорватської писемності. Давня хорватська література на тлі розвитку хорватської державності та культури. Загальнослов'янський контекст давньої хорватської літератури. Жанрова система середньовічної хорватської літератури. Мова давньої хорватської літератури.

Гуманізм у хорватській літературі

Дубровницько-далматинська література XV-XVII ст. Вплив ідей Відродження та італійської літератури. Марко Марулич та його значення для хорватської літератури. Петраркістська поезія в Хорватії. Творчість першого покоління хорватських петраркістів. Хварське і Задарське літературне коло. Поезія Д. Држича та Ш. Менчетича.

Творчість П. Хекторовича. П. Зоранич та його "Planine".

Європейський контекст творчості М. Држича.

І. Гундулич та його місце в історії хорватської літератури.

Бароко у Дубровнику та Далмації. Життя та діяльність Ю. Крижанича.

Реформація та контрреформація в Хорватії, її вплив на розвиток хорватської літератури.

Хорватська література XVIII ст. Ідеї національного визволення та єдності слов'ян у хорватів та їхня еволюція. Просвітництво у хорватів.

Іліризм. Загальна характеристика. Етапи розвитку. Л. Гай, його літературна та суспільно-політична діяльність. Національне відродження у хорватів. Програмні тексти хорватського відродження. Творчість Станко Врза та Петра Прерадовича. Іван Манжуранич та його "Смерть Смаїл-агеЧенгича".

Хорватська література періоду переходу від романтизму до реалізму. Творчість А. Шеноа та її значення для хорватської літератури

Реалізм у хорватів. Хорватська проза періоду реалізму. Анте Ковачич та його роман "У регістратурі". Творчість Ксавера Шандора Джалського та Венцеслава Новака. Творчість Е. Кумічича. Е.Кумічич і натуралізм.

Хорватська поезія періоду реалізму (А.Харамбашич, С.С.Краньчевич).

Українсько-хорватські літературні взаємини доби реалізму.

Українсько-хорватські літературні взаємини 80 – 90-х рр. ХІХ ст.

Своєрідність політичної, культурної ситуації в Хорватії др. пол. ХІХ ст.- поч. ХХ ст.

Періодизація хорватського модерну. Специфіка модерністських течій в Хорватії на зламі ХІХ і ХХ століть. Поетична і прозова творчість А.Г.Матоша

Діалектика національного і універсального у творчості Дінка Шімуновича. Творчість Я.П.Камова. Хорватська поезія на рубежі століть (В.Відрич, Д.Дом'янич, Ф.Галович, М.Бегович). Хорватська драматургія епохи модерну (Й.Косор, І.Войнович).

Хорватська література між двома світовими війнами. Загальна характеристика. Антивоєнна творчість М.Крлежі (поезія, цикл оповідань "Хорватський Бог Марс"). Драматургія М. Крлежі. М.Крлежа як романіст. Літературно-критичні та ідейні погляди М. Крлежі. "Соціальна" література.

Розмаїття методів та стилів хорватської поезії 20 – 30-х рр. ХХ ст. Творчість Тіна Уєвича. Особливості лірики 20-х років (елементи символізму, експресіонізму). Багатогранність поетичної творчості Т.Уєвича. Антун Бранко Шіміч. Програмні статті. Збірник віршів "Перетворення" та "Вибрані поезії". Філософська та ідейно естетична основа експресіонізму.

Ульдеріко Донадіні. Літературна діяльність під час Першої світової. Повоєнна прозова та драматургічна творчість письменника.

Повоєнна хорватська література. Література НОБ. Генерація „круговашів” і „разлоговців” у хорватській літературі другої половини ХХ століття. „Хорватська весна”. Творчість А. Шоляна, Р.Маринковича, С.Новака, В.Десніци. Постмодернізм у хорватській літературі. Творчість покоління хорватських «фантастів».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Українська література у загальнослов'янському та світовому контексті, тт. I – V. – К., 1983;
2. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. – Львів, 1982;
3. Українська літературна енциклопедія, тт. 1 – 3. – К., 1995;
4. Історія західних і південних слов'ян. – К., 2001;
5. История всемирной литературы в 9-ти тт. – М., 1985;
6. История Югославии в 2-х тт. – М., 1972;
7. Зарубежные славянские литературы. XX век. – М., 1970;
8. Литература славянских и балканских народов конца XIX – начала XX вв. – М., 1976;
9. Л.Н.Пушкарев. Юрий Крижанич. Очерк жизни и творчества.. Москва, 1984.
10. В.К.Зайцев. Между Львом и Драконом. Москва, 1969.
11. П.Рудяков. Українсько-хорватські літературні взаємини в 19-20 ст. Київ, 1987.
12. Korać S. Hrvatski roman između dva rata. Zagreb, 1968.
13. Vučetić Š. Hrvatska književnost 1914 – 1941. Zagreb, 1960.
14. Barac A. Jugoslovenska književnost. – Zagreb, 1975;
15. Šicel M. Pregled novije hrvatske književnosti. – Zagreb, 1966;
16. Jelčić D. Povijest hrvatske književnosti. – Zagreb, 1997;
17. Mirošević F., Šanjek F. Pregled povijesti hrvatskoga naroda (od 6. st. do naših dana). – Zagreb, 1995;
18. Frangeš I. Suvremenost baštine. – Zagreb, 1992;
19. Šicel M. Pregled novije hrvatske književnosti. – Zagreb, 1979;
20. Nemeš, Krešimir: Povijest hrvatskog romana I-III. Zagreb, 1998.
21. Brešić V. Novija hrvatska književnost. – Zagreb, 1994;
22. Nemeš K. Tragom tradicije. – Zagreb, 1995;
23. S.P. Novak. Povijest hrvatske književnosti. Zagreb, 2003.

- 24.Solar M. Vježbe tumačenja. – Zagreb, 1997.
- 25.Frangeš I. Povijest hrvatske književnosti. Zagreb, 1983.
- 26.V.Pavletić. Kritički medaljoni. Panorama hrvatskih pisaca i djela. Zagreb, 1996.

Підсумки вступного випробування:

20 тестових завдань з хорватської літератури та 20 тестових завдань з хорватської мови оцінюються за бальною шкалою. За кожну правильну відповідь вступник може отримати максимум 2,5% загальної кількості балів.